



**for a living planet®**

WWF-Norge

Kristian Augusts gate 7a  
Pb 6784 St. Olavs plass  
0130 OSLO  
Norge

Tlf: 22 03 65 00  
Faks: 22 20 06 66  
info@wwf.no  
www.wwf.no

Sysselemanden på Svalbard  
Postboks 633  
9173 Longyearbyen

Oslo, 6. desember 2010

Deres ref: 2010/00815-1

## **Høringsvar "Ny kullgruve i Lunckefjell – høring av konsekvensutredning og søknad om tillatelse etter Svalbardmiljøloven".**

WWF-Norge har mottatt anmodning om høringsuttalelse vedrørende "Ny kullgruve i Lunckefjell – høring av konsekvensutredning og søknad om tillatelse etter Svalbardmiljøloven", og sender her våre innspill.

Store Norske Spitsbergen Grubekompani (SNSG) har fått laget en omfattende konsekvensutredning. Isolert sett danner utredningen et tildels holdbart grunnlag for beslutningstagere, men den mangler vurdering i forhold til politiske mål og helhetlig samfunnsutvikling, og har svakheter med hensyn på lokalt og globalt miljø, samt effekter på Svalbardsamfunnet.

**WWFs samlede konklusjon er at konsekvensutredningen ikke gir grunnlag for tillatelse til en ny kullgruve i Lunckefjell.**

### Kullproduksjon på Svalbard undergraver norske klimamål

Konsekvensutredningen argumenterer i kapittel 12.3 for at kull fra Lunckefjell vil gi lavere klimagassutslipp enn bruk av kull fra andre kullforekomster innenfor atlanterhavsmarkedet. Dette kan isolert sett være riktig, men det er en lite tillitvekkende avsporing fra det virkelig viktige perspektivet, nemlig å vurdere norsk kullproduksjon på Svalbard i forhold til norske og internasjonale klimamål. Skal Norge oppfylle egne klimamål og-forpliktelser, og samtidig være en troverdig og effektiv pådriver for en ansvarlig internasjonal klimapolitikk, må vi oppfylle to overordnede forutsetninger:

For det første må Norge på hjemmebane faktisk gjennomføre et betydelig omfang av konkrete tiltak og samfunnmessige omlegginger som reduserer nasjonale klimagassutslipp tilstrekkelig. Foreløpig er det gjennomført få slike tiltak som gir utslippskutt i Norge. Resultatet er at norske klimagassutslipp fortsatt er langt høyere enn de skulle, og Norge ligger ikke an til å redusere utslippene så mye som regjering og Storting har vedtatt. Årsaken er at når det i konkrete saker blir spørsmål om å begrense pågående virksomhet som gir klimagassutslipp, så er viljen til slike begrensninger ikke tilstede.

For det andre må Norge opptre i internasjonal politikk og markeder på en måte som bidrar til globale utslippskutt og som er konsistent med vedtatt norsk klimapolitikk. Konkret vil det si at norsk virksomhet og norske investeringer må bidra mest mulig til den nødvendige



**WWF** for a living planet®

globale omleggingen fra dagens fossile energibase til en fornybar, bærekraftig energibase. Norge må derfor gå løs på den vanskelige, langsiktige jobben med å vri de store sektorene (oljevirkosomheten, Pensjonsfondets investeringer etc) i bærekraftig retning. Samtidig må vi peke ut hvilke tiltak som har mindre betydning, men som raskt og lett kan gjennomføres og vil bidra til at Norges internasjonale virksomhet bidrar mer til bærekraft og mindre til klimagassutslipp. Det er viktig at Norge gjør dette fordi det er viktig at alle land gjør det. Til sammen vil slike "lette" tiltak bidra til global utslippsreduksjon, men det er enda viktigere at de vil gi en helt nødvendig bekreftelse på vilje til faktisk å gjøre noe.

Å avvikle norsk kulldrift på Svalbard er et godt eksempel på et "lett" tiltak. En av de aller viktigste forutsetningene for å redusere globale klimagassutslipp er å redusere utslipp fra forbrenning av kull. Det må dels skje ved hjelp av karbonfangst og lagring, men også i høy grad ved redusert kullbruk. Tilbud og pris på kull er viktig en faktor. Norsk kullproduksjon på Svalbard bidrar selvfølgelig til å holde tilbud oppe og priser nede på verdens kullmarked. Det igjen bidrar til at kullbasert energiproduksjon videreføres og jobben med å kutte globale utslipp bremses. Norske regjeringer og oljeselskap bruker stadig som hovedbegrunnelse for norsk gasseskport at gass reduserer klimagassutslipp fordi den erstatter kullfyring. Dette kan være riktig. Men argumentasjonen blir meningsløs hvis Norge samtidig fortsetter å tilføre markedet kull.

Fortsatt kulldrift på Svalbard vil ikke bidra særlig til nasjonale klimagassutslipp, men saken er et utmerket eksempel på et tiltak som det i nasjonalt perspektiv er både lett og temmelig kostnadsfritt å avvikle, og som internasjonalt har både praktisk og prinsipiell betydning. Hvis det ikke er politisk vilje til å gjennomføre noe såpass enkelt og innlysende som avvikling av kulldrift på Svalbard, så gir det et sterkt signal om at det blir uhyre vanskelig for Norge å gjennomføre den lange rekken av andre og langt mer krevende omlegginger som for eksempel vil bli foreslått i kommende Klimamelding, og som blir nødvendige for å oppfylle målene i norsk klimapolitikk.

Mange land har tungtveiende grunner for å fortsette kullproduksjon. Norge har det ikke, verken i forhold til nasjonal energiproduksjon eller økonomi. Spørsmålet man til syvende og sist må ta stilling til når videre kulldrift på Svalbard skal avgjøres er: Hvis Norge ikke vil redusere sin kullproduksjon, hvem skal da gjøre det? Mener Norge at det er arbeidsplassene til lutfattige gruvearbeidere i Ukraina og nord-Kina som bør legges ned?

#### Kull som forutsetning for det norske Svalbardsamfunnet

Siden 1980-tallet har det vært en rekke diskusjoner, Stortingsmeldinger osv om Svalbardsamfunnets og kullvirkosomhetens framtid. Det er gjort flere vurderinger av kulldriftens betydning. Den politiske konklusjonen har hver gang blitt at kulldrift er nødvendig for det norske Svalbardsamfunnet. Også i den foreliggende konsekvensutredningen konkluderer Norsk Institutt for by og regionsforskning (NIBR) i vedlegg 9 i delutredningen med at det vil bli "store negative konsekvenser for Longyearbyen som lokalsamfunn" ved å velge 0-alternativet, altså avvikling av kulldriften. NIBR bekrefter samtidig at mye av materialet de



**for a living planet®**

har brukt er fra to tidligere utredninger. NIBR henviser flere steder til stortingsmelding 22, og legger vekt på at det uttrykkes en vilje til å videreføre kulldriften som "den viktigste bærebjelken" i Longyearbyen.

Nesten fram til 1980 var Longyearbyen en ren kullby, uten noen annen virksomhet enn kull-drift, uten privatboliger, butikk, hotell osv. Også resten av Svalbards bosetninger; Svea, Barentsburg, Pyramiden osv var rene kull-steder. Siden da er det norske Svalbardsamfunnet dramatisk endret til et samfunn der forskning, undervisning, turisme, privat næringsliv samt forvaltning og forvaltning nå dominerer bildet. Den norske befolkningen er doblet og den norske tilstedeværelsen gjør seg mye sterkere gjeldende både på Svalbard og internasjonalt enn før.

Dersom en ser isolert på effekten av å avvikle kulldriften vil en selvsagt finne negative effekter. Dette gjør NIBR i foreliggende utredning, og det samme har tidligere utredninger om spørsmålet gjort. I tillegg bruker NIBR politiske mål om "kull som bærebjelke" som premiss for sin faglige vurdering. Resultatet er en selvbekreftende sirkelargumentasjon og ikke en objektiv faglig vurdering.

Som grunnlag for helhetlig planlegging av Svalbardsamfunnets utvikling er NIBRs konklusjon historieløs og i strid med fakta. Realiteten er som alle vet at det norske Svalbardsamfunnet gjennom de siste 30 år har demonstrert en aldeles strålende evne til å omstille og utvikle seg og vokse kraftig mens kulldriftens betydning trinn for trinn er redusert. WWF oppfordrer Sysselmannen til å avvise NIBR-rapporten som beslutningsgrunnlag og å pålegge tiltakshaver å få utført en ny, objektiv og faglig holdbar vurdering av spørsmålet, med vekt på de overordnede og langsiktige konsekvenser av o-alternativet.

#### Van Mijen-fjordens betydning når klimaet endres

Klimaperspektivet føyer en ny dimensjon til utsagnet i flere Svalbardmeldinger om at "*Svalbard skal framstå som et av verdens best forvaltede villmarksområder*". Med den store vekt som legges på Svalbard som internasjonal base for arktisk klimaforskning må Svalbardforvaltningen forventes å ligge helt i forkant mht å bruke forskning som grunnlag for vurderinger. Klimaendringene krever at planlegging av områdeforvaltning og framtidig aktivitet på Svalbard gjøres på grunnlag av grundige analyser av hvilke naturområder og-typer som vil tåle klimaendring best, vil få størst biologisk betydning/verdi i framtiden osv. Beslutninger om framtidig områdebruk på Svalbard vil ikke ha nødvendig kvalitet og kan fort vise seg regelrett feilaktige dersom de ikke er basert på slike analyser.

WWF etterlyser (igjen) en grundig vurdering av betydningen Van Mijenfjorden vil få ettersom klimaet endrer seg på Svalbard. Fast vinteris blir nå raskt sjeldnere i fjordene på vest-Spitsbergen og etterhvert i Storfjorden og områdene i øst. Dette habitatet er viktig for nøkkelarter på Svalbard som ringsel, isbjørn og andre istilknyttede dyr. Vil Van Mijenfjorden, som pga Akseløya i utløpet har fast vinteris mye lenger enn andre fjorder på



**WWF** for a living planet®

vest-Spitsbergen, i stadig større grad blir den eneste gjenværende fjorden med slikt habitat i området? Hvor viktig blir fjorden for arter som mister denne typen habitat på store deler av Svalbard? Er det forsvarlig at nettopp denne fjorden skal belastes med fortsatt industriaktivitet, stor skipsfart osv? Fravær av slike vurderinger i konsekvensutredningen gjør den lite egnet som beslutningsgrunnlag.

Inntil dette spørsmålet er grundig avklart vil WWF anta at Van Mijenfjorden er en opplagt kandidat for styrket beskyttelse på grunn av den økte verdien fjorden kan få pga klimaendringer. Ut fra Svalbardmiljølovens føre-var-prinsipp må dette bety strenge beskyttelsestiltak og restriksjoner på industriell virksomhet og transport.

### Sot

Sot fra skipsfarten er ikke nevnt i konsekvensutredningen. Norge har vært pådriver gjennom IMO (International Maritime Organization) og Arktisk råd for å ta opp utfordringer og konsekvenser av sot ("black carbon") i Arktiske strøk. Sot hovedsaklig fra forbrenning av kull, olje osv, viser seg å gi et betydelig bidrag til den aksellererende snø- og ismeltingen i Arktis. Det er derfor vesentlig og i tråd med norsk klimapolitikk å også redusere alle lokale punktutslipp av sot, inklusive fra kull-utskiping. I nytt lovforslag er utskipingen forøvrig unntatt fra tungoljeforbud. WWF mener det ikke bør gis et slikt unntak og at det er feil å ta et slikt unntak for gitt i konsekvensutredningen.

### Støv

I følge kapittel 11.3. vil støvspredding fra lagring for utskipning av kull (kommentert i delutredning fra Akvaplan Niva kapittel 4.3) være konstant og føre til en raskere nedsmelting av is og snø om våren i Van Mijenfjorden. Raskere issmelting er i utgangspunktet negativt for isavhengige arter som ringsel, storkobbe og isbjørn. Kombinasjonen sot, støv og klimaendring kan forsterke denne effekten, noe som bør vurderes i forhold til Van Mijenfjordens mulig økende betydning som fastis-habitat.

WWF mener det ikke er forsvarlig utredet hvilke langsiktige konsekvenser sot og støv fra tiltaket vil ha på ismelting. Vi ber derfor om en nærmere vurdering av dette.

Delutredningen (Kap. 5 pkt 4.3), foreslår forskning på effekt av støv og sot på bresmelting som argument for åpning av ny gruve. Argumentet kan ikke tas seriøst og vi ber Sysselmannen se bort fra det.

### Langsiktig påvirkning på natur og nasjonalpark

Et grunnleggende problem ved strategien for kullvirksomhet i Svea-området er en bit-for-bit-utvikling med åpning av stadig nye gruver fordi de tømmes raskt. Også Lunckefjell-gruva vil få kort levetid og spørsmålet om ytterligere gruver vil snart komme opp. Det er en betydelig mangel ved konsekvensutredningen at ikke gruvevirksomhet og påvirkning av



**WWF** *for a living planet*<sup>®</sup>

nasjonalpark og annen natur er vurdert i et helhetlig perspektiv. Et slikt helhetsperspektiv er idag basis for norsk petroleumsforvaltning.

I konsekvensutredningens kapittel 7.11.3 og delutredningens vedlegg 1 kapittel 5.1 begrunnes konklusjonen i antagelser. "Under gjennomføring av tiltaket vil det etableres tekniske anlegg som påvirker villmarksdefinisjoner og inngrepsnære områder (INON) inn mot og muligens over grensene for nasjonalparken". Videre, "Dette er selvfølgelig negativt, men vi antar dette spørsmålet har vært konkret avveiet med opprettelsen av nasjonalparken". WWF mener det ikke er holdbart at antagelser legges til grunn i et så viktig spørsmål. Vi ber om at NINAs antagelser blir etterprøvd, og at delutredningen blir revidert skulle fakta tale i mot antagelsene før delutredningen godkjennes.

Videre mener WWF at et tiltak som påvirker en nasjonalpark negativt skal avvises, så lenge det ikke finnes tungtveiende samfunnshensyn som ikke kan møtes uten at tiltaket gjennomføres. I så fall må tiltaket utrede den negative påvirkningen skikkelig og iverksette avbøtende tiltak. Dette er ikke gjort i konsekvensutredningen. I dette tilfellet finner ikke WWF noen som helst tungtveiende samfunnshensyn som skulle forsvare å påvirke en nasjonalpark negativt, tvert imot mener vi at de tungtveiende samfunnshensyn (norsk miljø, klima og suverenitetspolitikk samt å skape et livskraftig og bærekraftig Svalbard) i sin helhet trekker i retning av å ikke gjennomføre tiltaket.

WWFs konklusjon i fht konsekvensutredningen er at den ikke oppfyller de krav som må stilles til beslutningsgrunnlaget. WWF mener videre at kulldriften ikke kan vurderes som et isolert enkelttiltak. Den må vurderes i et helhetlig klima- og miljøperspektiv, og i et slikt perspektiv er det åpenbart at norsk kulldrift på Svalbard må avvikles.

Vennlig hilsen

Rasmus Hansson  
Generalsekretær

Fritz Jakob Fredriksen  
Seniorrådgiver Arktis, Shipping og  
Petroleum